

NACZELNE DOWÓDZTWO W. P.
(SZTAB GENERALNY)

Oddział II Informacyjny

Ew/6. № 26038 /II.

771852
Pocztą polową 33, dn. 23.VI. 192...r.

DO

PILNE

WÓDZA NACZELNEGO/ADJUTANTURA GENERALNA/.

Przedkłada się do wiadomości odpis raportu informacyj-
nego Attache Wojskowego w Helsingforsie Nr.1743.z dnia 10.VI.
r.b.

1 załącznik.

Za zgodność:

O t r z y m u j a :

Wódz Naczelny/Adjutantura Generalna/.
Pan Minister Spraw Wojskowych
Szef Sztabu Gen.
Szef Biura Szefowej Rady Wojennej.
Minister Strassburger
M.S.Wewn.

SZEF ODDZIAŁU II.NACZ.DOW.:

M A T U S Z E W S K I m.p.

pódpułk.p.d.Szt.gen.

ADJUTANTURA GENERALNA
NACZELNEGO WÓDZA
L. dz. 771852
Wpłynęło dn. 25.VI 192 roku
Wyszło dn. — 192 roku
Załączników —

**Poselstwo Polskie
w Helsingforsie
Attaché Wojskowy.**

Nr. 1743.

7718

Helsingfors dnia 10.VI.1921

N.D.W.P. Szt. Gen. Oddz. II.	 4 egz.
Attaché Wojskowy Ryga	1 "
Attaché Wojskowy Rewel	1 "
Poseł Sokolnicki	1 "

Do

Naczelnego Dowództwa W.P. Szt. Gen. Oddz. II.

TAJNE

P o c z t a - P o l o w a 53

R A P O R T I N F O R M C Y J N Y F I N L A N D J A

Ostatni raport został wysłany za Nr. 1733 z dn. 3.VI.b.r.

Potwierdzam odbiór instrukcji Nacz. Dow. Nr. 23011/II z dn. 2.VI.b.r., w sprawie Litwy i związku Nadbałtyckiego.

Stosunek do Polski
Mały związek Bałtycki
i a Finlandja.

Na mały związek Nadbałtycki ~~powinno~~ bez Polski, Finlandja zupełnie nie idzie i podane w tej sprawie w poprzedn. rap. informacje i wnioski podtrzymuję w całej rozciągłości.

W tych dniach Holsti oficjalnie oznajmił Posłowi Sokolnickiemu że w programie politycznym Finlandji nigdy nie leżał mały związek państw bałtyckich, a jedynie większy z udziałem Polski.

Na tut. gruncie zwalczałyśmy mały związek jako koncepcję bolszewicką co potwierdziły oświadczenie Cziczierina skierowane do Litwy w sprawie Wilna, akcja Litwinowa i inne.

W sprawie podanej w poprzednim rap. propozycji Finlandji zjazdu nadbałtyckich ministrów spraw zagr., podaję poniżej in extenso treść szyfrowanej depeszy Posła Sokolnickiego, z dn. 10.VI.b.r.

"Polextern Varsovie

Minister spraw zagranicznych proponuje zjazd czterech ministrów między 28 a 30 czerwca w Estonji: w Rewlu albo w Dorpacie. Rząd fiński zyczy sobie najpierw umówić się z Polską. Udział Polski mojem zdaniem skuteczny tylko w razie obecności ministra. Proszę o decyzję i instrukcję.

Minister Ehrström naznaczony w zasadzie do Warszawy przybędzie dopiero w końcu lipca. Na pytanie czy jest persona grata odpowiedziałem w imieniu rządu twierdząco. Proszę o

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

32X

potwierdzenie.

SOKOLNICKI ".

Z powyższego wynika ze zjazd ministrów spr.zagr. bez udziału Litwy jest prawie zapewniony i propozycja zjazdu uczyniona przez Finlandję określa dobitnie obecny stosunek tut.rządu do naszego związku.

Ostre wystąpienie
szwedzkich germanofilów
w Finlandji, przeciwko
Polsce i związkowi Nad-
bałtyckiemu:

Sprawa G.Słazka zaostrzyła stosunek tut. szwedzkich germanofilskich kół do Polski i pobudziła ich do żywszej działalności agitacyjnej przeciwko niej.

Nasza propaganda w sferach rządowych i wojskowych, które obecnie prowadzą wewnętrzną politykę wybitnie narodową fińską i dąży do zanulowania wpływów przedstawicieli szwedzkiej mniejszości ludności Finlandji, odniosła pewne skutki co z kolei wywołało poważny niepokój wśród szwedzkich germanofilów i przybiera ostatnie ostrą formę otwartej walki.

Gen.rezerwy GEHRICH z armji rosyjskiej był d-ca jegerskiego pułku leibgwardji, którego to pułku honorowym szefem był Wilhelm II. Obecnie d-ca Skyddskåru w Helsingforsie, które to stanowisko objął nie dawno po opuszczeniu d-ctwa 2 dyw.piechoty zawzięty germanofil, wysunięty przez niemiecką partję na obecnie swe stanowisko celem objęcia z czasem dowództwa wszystkich Skyddskårów w Finlandji, wśród szwedów germanofilów cieszący się wielką popularnością jako drugi po Mannerheimie wystąpił z artykułem skierowanym przeciwko Polsce w związku z dyskusjami w sprawie przystąpienia Finlandji do sojuszu bałtyckiego.

Artykuł gen.Gehricha został umieszczony w tut. organie szwedzkiej germanofilskiej prawicy "HUFVUDSTADSBLADET" ze obłudnym zastrzeżeniem ze strony redakcji że chociaż artykuł występuje w sposób przykry przeciwko Polsce i Francji, ale wielki autoritet Gehricha (ukrywającego się z resztą pod inicjałem gen.G.) zmusza ją podać go.

Zamienny ten artykuł podaje poniżej w treściach Su.:
143

Przestrzega Finlandję przed przystąpieniem do jakiegokolwiek związku zwróconego przeciwko Rosji lub Niemcom, to ostatnie

~~Wzrost i siła państwa polskiego.~~

Historia polityczna wykazała wielokrotnie, że wogóle każdy związek w chwili decydującej się Zamie, czego ostatnim jaskrawym dowodem jest zdradziecki krok Włoch na początku wojny światowej.

W związku nadbałtyckim zamazania i arogancka Polska będzie grać główną rolę. Polska prowadzi sowinistyczną politykę która wciąga ją do szeregu zawikłań.

Polska otrzymała wolność od Niemiec a granice od Francji, przyczem jedno i drugie kosztem innych państw i obojętnie naśladuje krótkozwrotną i rabunkową politykę swego protektora Francji, która ta polityka wiedzie ją w pierwszym rzędzie do konfliktu nie tylko z Rosją ale i z Niemcami.

Niemcy będą znów, prędzej niż wielu się tego spodziewa, potężne i silne i zajmą się przede wszystkim odbudową Rosji.

Z drugiej strony natomiast państwa nadbałtyckie są bardzo słabe i ich położenie polityczne i geograficzne nie wróży im t trwałości.

Rozbójnicza polityka Francji idącej za jej wskazówkami Polski skończyć się musi nieuniknionym krachem.

Wobec tego, konkluduje autor artykułu, Finlandja powinna spokojnie przeczekać kilka lat i zawrzeć związek "zupełnie z innymi państwami". Gen. Gehrich w przytoczonych słowach odkrywa karty i reasumuje poglądy polityczne tut. germanofilów.

Z powodu tego artykułu tut. Posłowie obrażonych nim państw zaskładają oficjalny protest żądając wyjaśnień i interwencji tut. rządu ze względu na stanowisko zajmowane przez autora artykułu w organizacji Skyddskår popierany przez rząd.

W akcji ^{może} bierze udział Poseł Sokołnicki, Poseł francuski, rumuński (dobrowolnie), i działający na własną rękę Poseł włoski.

Wymurzenia Gehricha nie są niebezpieczne ze względu na silny wpływ kół rządowych fińskich zajmujących przeciwne stanowisko ale muszą być traktowane jako poważny symptom walki szwedzkich germanofilów z obecnym kierunkiem polityki Finl. Gehrich otwartym przedwcześnie karty prawdopodobnie nie utrzyma się na swym stanowisku, z drugiej strony ^{to} będzie może miało ten skutek że tut. Poseł francuski Fabre, który nie dotychczas nie zrobił dla przeciwdziałania wpływowi niemieckim i zachowuje się

pod tym względem w sposób wprost dziwny, może nareście zdobędzie się na jakichs krok antyniemiecki. Pożądane byłoby poruszenie stale wykazywanej przez Fabre'a bezczynności przeciwko akcji niemieckiej na tut.gruncie, w sferach francuskich w Warszawie.

Stosunki z ROS-SOW. Szeł komisji mieszanej fińsko-sowieckiej J. Marchlewski (patrz załącznik) przyjechał do Helsingforsu .

Attaché morski sowiecki przy rządzie finl. admirał Zielonyj przedstawił się już oficjalnie szefowi finl. sztabu gen.

Ostatnio przybywają liczni obywatele polscy zamieszkali w zagranicą - reprezentanci firm obcych celem nawiązania handlowych stosunków z misjami bolszewickimi nad bałtykiem. Tut. placówka prowadzi ich ewidencje. W razie jeśli by Nacz Dow. miało by w tym względzie specjalnej instrukcje proszę o zawiadomienie.

W załącznikach do niniejszego raportu podaję :

Ostatnie dane o handlu Finlandji z Ros.-sow.

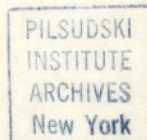
O nominacji przewodniczącego ros.finl. mieszanej komisji (pierwsze posiedzenie ma się odbyć w Helsingforsie lub w Wyborgu dn. 13.VI.b.r.

Charakterystykę świeżo mianowanego Attaché wojskowego na Rosję sow.

Attaché Wojskowy

M. T. ...

pułk.

Dnia 7 czerwca odbyło się w Tammerforsie posiedzenie wielkich przemysłowców pod przewodnictwem dyrektora Åbo järn manufaktur dla wysłuchania sprawozdania członków fińskiej komisji dla poznania rynków ros. którzy świeżo powrócili z Moskwy. Z komisji tej byli obecni der. Nurminen, architekt Wijnanen, Huovila i Läjnonen (charakterystyka ich patrz tut. rap. inform. 1713 z dn. 20 maja. b.r.) Głównym sprawozdawcą był Huovila, który przedstawił stan handlu, przemysłu i ogólnie ekonomiczny Rosji jako fatalny. Ceny fińskie wydają się bolszewikom ogromnie wysokimi, i pomimo to że delegacja handlowa sowiecka zwraca się ciągle o oferty, żadnej poważniejszej transakcji dotychczas nie przeprowadzono i w przyszłości blizkiej nie zostanie przeprowadzone ponieważ bolszewicy nie mają czem płacić.

Postanowiono jednomyślnie dla uzyskania solidarnego frontu przeciw bolszewikom i dla nie dopuszczenia do jakichś podrywających ceny rynkowe transakcji obecnie nie sprzedawać Rosji sow. *Jednakże postanowienie to nie było na prowadzenie zmusza mnie ponownie*

Przemysłowcy natomiast nie mają przeciwko sprzedaży przez poszczególnych handlowców partji zagranicznych towarów., dla bolszewików.

Drobne transakcje.

Większe transakcje z fabrykami żelaznemi jak widać z powyższego nie dochodzą do skutku. Natomiast ostatnio 4.VI. b.r. Bersin osobiscie popisał kontrakt z duńską firmą Schilling Andersen., o dostawę amerykańskiej tłuszczy duńskiej wipprzowiny i szyniny. Schilling & Andersen ma filje na Helsingfors i już przedtem zajmował się dostarczanie żywności do Sowdepji przez Rewel. Przy transakcji ostatni pośredniczył właściciel ekspedycyjnego Biura Otto Sjöström (patrz dane o nim tut. raport Nr. z dnia..... Sjöström przesłauglował już do Rosji około 3 tys. beczek sera i masła, dzięki pomocy mjr. Renbäck miejscowego komendanta Sortavala. Sposób kontrabandy był następujący: towar był kierowny do składów jakiegokolwiek firmy Sortavala lub Keksholaie i stamtąd nocami na motorówkach i barkach wywożony ku środkowi jez. Ladogi gdzie był przeładowany na statk. bolszewickie. W ten sposób jak się okazało obecnie w końcu maja i na początku czerwca fińscy niemieccy agenci sprzedali 40 tys. kg masła, 10 tys. kg. sera 150 tys. jaj.

R.
Nominacja przewodniczącego rosyjsk. delegacji
do ros-fińskiej mieszanej komisji.

Przewodniczącym ze strony bolszewików do mieszanej komisji został mianowany Juljan Marchlewski, (były prezes komunistycznego rządu polskiego), który przyjedzie do Helsingforsu natychmiast po rozstrzygnięciu sprawy wydania przez rząd rosyjski fińskich statków. Przed tygodniem przejeżdżał brat Marchlewskiego przybyły z Włoch jako przedstawiciel firmy Fiat, jest on obywatelem polskim. i cieszy się na tym gruncie poparciem posła włoskiego Finlandji p. Marchetti. Brat Juljana M. wyjechał stąd do Rygi prawdopodobnie w celu udania się stamtąd do Rosji, przypuszczalnie jako agent handlowy rządu włoskiego.

Działalność sowieck. handlowej delegacji w Sztokholmie.

2. VI. odbyła się narada sow. delegacji handlowej z przedstawicielami szwedzkiego przemysłu. Ze strony bolszewików byli obecni Krasin, Komonossow, Burenin, Ignatiew, Cardenin (trzej ostatni z sow. delegacji handlowej Finlandji) i b. kpt. fiński Strömberg, ze strony szwedów przedstawiciel ekspedycyjny firmy "Armstrong", dyrektor na pół bolszewickiego tow. okrętowe Eskilstuna, przedstawiciel elektrotechnicznej firmy "Wösteras" i inn. Naradzano się jak dostarczyć do Rosji pancerne auta i zdecydowano że będą one dostawione drogą morską wprost do Piotrogradu statkami "Frei" i "Freja" tow. Eskilstuna. Wejście powiem do portu Piotrogradzkiego jest obecnie dość swobodne. Automobile te będą częściami/ładowane w Hamburgu, Bremie, Lubecie, Kilu i Szczecinie.

Komonossow podał do wiadomości że zakupił 4 tys. ton. maki i kasz, przeważnie szwedzkiej maki żytniej. Z tym ostatnim ładunkiem pojedzie do Piotrogradu kpt. Strömberg.

Dostawa automobili z Finlandji (tranzyt do Ros-sow).

Pancerne automobile wspomniane powyżej ^{pancerne auto} zaoferował bolszewikom niejaki K. A. Gevert przedstawiciel na Finlandję pewnej niemieckiej firmy. Auta te w ilości około 50 sztuk są gotowe do wysłania wymienionych powyżej portach niemieckich. Pochodzą one z wojennej zdobyczy niemieckiej. i Gevert zakupił je za pośrednictwem b. pułk Lindnera do spółki z jakimś Maerem. 10 szt. z tych aut zaoferował Gevert już przedtem dla fińskiej armii ale komisja kontrolna sojusznicza w Lubecie dowiedziawszy się o tem

nie pozwoliła na ich wywóz. Obecnie zajmuje się doprowadzeniem do skutku ich wysłania wspomniany fiński kpt. Strömberg z ramienia Geverta.

Osobowe i ciężarowe auta oferują bolszewikom przedstawiciele Helsingforscy firmy FIAT i Mannesmannbolag. Przedstawicielem Mannesmannbolag (auta ciężarowe) jest firma Hans Koch & komp. która sprzedawała już bolszewikom przeszło 40 szt., z których jednak połowa została zabrakowana, i obecnie prawdopodobnie bolszewicy nie przyjmą jego oferty, wobec czego Koch na podstawie porozumienia z przedstawicielem Fiata z Alfrydem Alfthanem zamierza je sprzedać przez tego ostatniego, nie wykazując marki Mannesmannbolag.

H. Koch
JZ

Poniżej podaje się charakterystkę świeżo mianowanego Attaché Wojskowego fińskiego na Rosję sowiecką.

Attaché Wojsk.fiński w Moskwie pułk.Oscar August Wesander urodził się w 1858 r. po ukończeniu fińskiego kadetskiego korpusu awansowany na oficera w 1880 r, wstąpił na służbę w Laibgwardji 3 baon fińsk.strzelców. Ukończył akademię sztabu generalnego w drugiej kategorii w 1887 r. Kpt.został w 1899 r. podał się do dymisji z chwilą otrzymania nominacji na pułk. w 1902 r. w związku z rozwiązaniem fińskiej armji. Od 1897 - 1900 pełnił służbę w sztabie dowódcy fińskiej armji. Po podaniu się do dymisji został dyrektorem w fabryce Frenkel & komp. w Tammerforsie i dyrektorem związku papierniczego. W 1912 r. został przedstawicielem fińskiej izby handlowej w ros.izbie eksportowej.

Pułk.Wesander był zawsze wyróżniającym się i doświadczonym oficerem. Jednocześnie surowym i wymagającym, ~~stąpił~~ często wybuchał. Należy przepuszczać że w stosunku do Bolszewików będzie występował szczególnie energicznie i niecierpi żadnych szykan.

M. P. ...

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

OSKI
UTE
ARCHIVES
New York